

Szanda vára

2017. április 07. 17:04

A Cserhát legszebb kilátóhelye

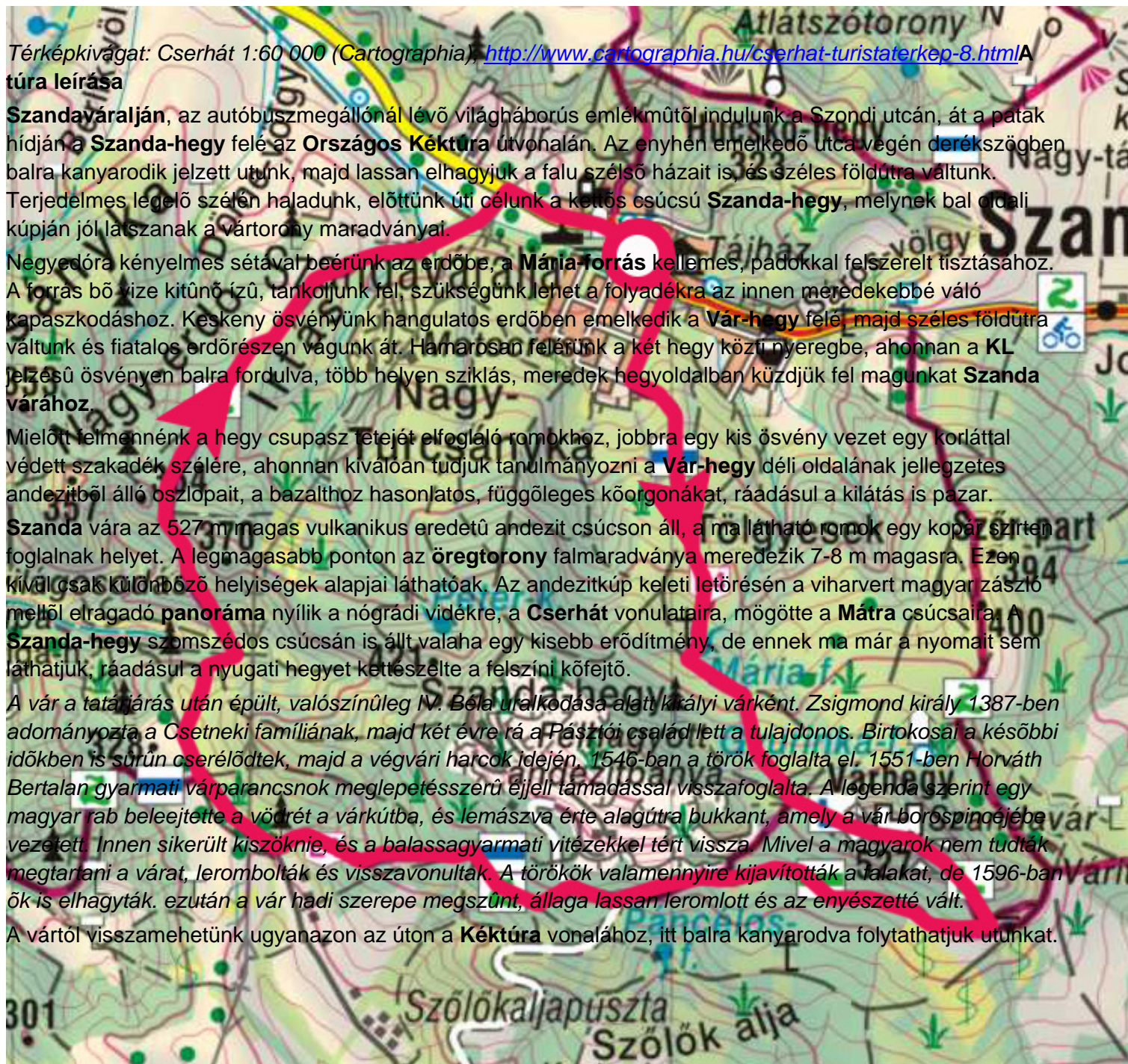
A Cserhát közepén, a messziről látható, jellegzetes, kettős csúcsú Szanda-hegy keleti kúpján állnak Szanda várának romjai. A Szandaváraljáról könnyű túrával, az Országos Kéktúrán át megközelíthető Vár-hegy vulkanikus szirtjein magasló Szandavár mellől parádés kilátás nyílik szinte egész Palócföldre. A túra hossza: 9 km A túra időtartama: 2,5 óra Szintkülönbség: 350 m, fel, ugyanannyi le.

Töltsd le az útvonalat GPX-fájlként a GPS eszközödbe!

A túra jellege:

Könnyű gyalogtúra jól jelzett turistautakon, ösvényeken. A **Szandavár**hoz vezető ösvény, KL, meredek, de nem vészes, a másik oldalról levezető csapás (ZL) meredek lejtő, óvatosan, lassan ereszkedjünk rajta.

Kiindulópont: Szandaváralja, autóbuszforduló. Parkolóhelyek. Megközelíthető Budapestről, a Galga-völgyében futó országútról, Becske után jobbra Szanda felé.

Térkép kivágat: Cserhát 1:60 000 (Cartographia), <http://www.cartographia.hu/cserhat-turistaterkep-8.html> A túra leírása

Szandaváralján, az autóbuzsmegállónál lévő világháborús emlékműtől indulunk a Szondi utcán, át a patak hídján a **Szanda-hegy** felé az **Országos Kéktúra** útvonalán. Az enyhén emelkedő utca végén derékszögben balra kanyarodik jelzett utunk, majd lassan elhagyjuk a falu szélső házait is, és széles földútra váltunk. Terjedelmes ledélő szélén haladunk, előttünk úti célunk a kettős csúcsú **Szanda-hegy**, melynek bal oldali kúpján jól látszanak a vártorony maradványai.

Negyedóra kényelmes sétával beérünk az erdőbe, a **Mánia-forrás** kellemes, padokkal felszerelt tisztásához. A forrás bő víze kitűnő ízű, tankoljunk fel, szükségünk lehet a folyadékra az innen meredekebbé váló kapaszkodáshoz. Keskeny ösvényünk hangulatos erdőben emelkedik a **Vár-hegy** felé, majd széles földútra váltunk és fiatalos erdőrészen vagunk át. Hamarosan felérünk a két hegy közti nyeregbe, ahonnan a **KL** jelzésű ösvényen balra fordulva, több helyen sziklás, meredek hegyoldalban küzdjük fel magunkat **Szanda várához**.

Mielőtt felmennénk a hegy csupasz tetejét elfoglaló romokhoz, jobbra egy kis ösvény vezet egy korláttal védett szakadék szélére, ahonnan kiválóan tudjuk tanulmányozni a **Vár-hegy** déli oldalának jellegzetes andezitből álló oszlopait, a bazalthoz hasonlatos, függőleges körgonákat, ráadásul a kilátás is pazar.

Szanda vára az 527 m magas vulkanikus eredetű andezit csúcson áll, a ma látható romok egy kopár szirtet foglalnak helyet. A legmagasabb ponton az **öregtorony** falmaradványa meredezik 7-8 m magasra. Ezen kívül csak különböző helyiségek alapjai láthatóak. Az andezitkúp keleti letörésén a viharvert magyar zászló mellől elragadó **panoráma** nyílik a nógrádi vidékre, a **Cserhát** vonulataira, mögötte a **Mátra** csúcsaira. A **Szanda-hegy** szomszédos csúcsán is állt valaha egy kisebb erődítmény, de ennek ma már a nyomait sem láthatjuk, ráadásul a nyugati hegyet kettészelte a felszíni köfajtó.

A vár a tatárjárás után épült, valószínűleg **IV. Béla** uralkodása alatt királyi várként. **Zsigmond király** 1387-ben adományozta a Csetneki családnak, majd két évre rá a **Pásztói család** lett a tulajdonos. Birtokosai a későbbi időkben is sűrűn cserélődtek, majd a végvári harcok idején, 1546-ban a török foglalta el. 1551-ben **Horváth Bertalan gyarmati várparancsnok** meglepetésszerű éjjeli támadással visszafoglalta. A legenda szerint egy magyar rab beleejtette a vödörét a várkútba, és lemászva érte alagútra bukkan, amely a vár borospincéjébe vezetett. Innen sikerült kiszöknie, és a balassagyarmati vitézekkel tért vissza. Mivel a magyarok nem tudták megtartani a várat, lerombolták és visszavonultak. A törökök valamennyire kijavították a falakat, de 1596-ban ők is elhagyták. ezután a vár hadi szerepe megszűnt, állaga lassan leromlott és az enyészetté vált.

A vártól visszamehetünk ugyanazon az úton a **Kéktúra** vonalához, itt balra kanyarodva folytathatjuk utunkat.

Érdemes kissé nagyobb körben visszamenni a **Kékre**, a hegy meredek keleti kiszögelléséről indul a **ZL** jelzésű, első látásra lehetetlenül függőlegesen lefelé tartó ösvény. Szerpentinezve ereszkedünk le a hegy ligetes oldalában, visszafelé szép látványt nyújtanak a **Vár-hegy** andezit sziklái. Kissé lejjebb lassan szintbe kerülünk a szép, szellős erdőben és hamarosan elérjük a keresztben futó **Z** jelzésű, széles földutat.

Az elágazásnál élesen jobbra kanyarodunk és hosszan, nagyjából szintet tartva haladunk nyugati irányban a **Vár-hegy** déli oldalában. Közel negyedórás sétával érjük el a nyeregből érkező **Országos Kéktúra** útvonalát, ha a rövidebb letérőt választottuk a vártól, úgy itt jövünk le. A **Kéken**, széles úton folytatjuk túránkat, elérjük a felhagyott andezitbányába vezető murvás utat, egy darabig ezen megyünk, de rövidezen a jelzések balra egy keskeny, hangulatos ösvényre kalauzolnak. Délről kerüljük meg a **Szanda-hegy** nyugati, félbevágott csúcsát.

Egy nagy fenyőfák árnyékában megbújó kis erdészháznál kereszteződéshez érünk, jobbra tartunk, majd pár száz méterre egy újabb, táblával is jelzett elágazásnál (Parlagföld) elbúcsúznak a **Kéktúrától**, és jobbra fordulunk az itt kezdődő, friss felfestésű **Kék +** jelű útra, kb. 400 méter után, a **Kék kereszt** jelű út balra kanyarodik el a becskei sztúpa irányába, mi maradunk az egyenesen továbbhaladó úton, a **Palóc út** jellegzetes, stilizált **Z** betűre hajazó jelzéseit követve, sajnos a jelzések meglehetősen ritkák, résen kell lennünk. Széles kocsúton, le-föl hullámozva félóra alatt érünk a **Szandaváralja** feletti legelőkre. Jobbra a szemközti domboldalon egy moto-cross pálya kanyarjait láthatjuk, és a patak hídján átkelve kiérünk az országútra, melyen jobbra fordulva pár perc alatt visszaérünk kiindulási pontunkra.

<http://kirandulastippek.hu/news/article/szanda-vara>